

**САНДРО ГЕОРГИЕВ, ЛЮБОМИР
НИКОЛОВ
НА ЛОВ ЗА ВЪОБРАЖЕНИЕ**

chitanka.info

Книгите ме грабват още от прага на този таван-кабинет. Те са като шарени патрондаши — над старинния гардероб, върху снежнобелия шкаф отсреща, на лавици край прозореца. Шепнат, излъчват, примамват и ловко хвърлят мрежа от загадки.

Домакинът учтиво изчаква да позаситя любопитството си, докато се навеждам над пъстрите гръбчета с различни калибри.

Книги на основните европейски езици, които обитателят тук е учил сам, предимно за да поглъща фантастика. И, разбира се, тя е застъпена най-изобилно в сбирката му. Класика и съвременна продукция. Сетне малко мемоари плюс трилъри. Речници, комикси, атласи. По-нататък — четива (специализирани и популярни) от десетки науки. Изсипани звезди от Гутенберговата вселена: за палеонтология и астронавтика, за география, астрономия или пък криминология... „Командоси“, „Историци на античността“, енциклопедия „Свръхестествени същества“; заглавия, написани или преведени от самия домакин.

След като съм почерпал местен колорит, е редно да назова моя събеседник — Любомир Николов, и да започнем интервюто.

— *Ще ни кажете ли няколко думи за „космическия кораб“ на детството?*

— Роден съм през 1950 година в Казанлък, тихо, спокойно място. Тогаво не се увличах много от игрите и по-ярките ми ранни спомени са от времето, когато с приятели сме излизали на разходка извън града. Ако се замисля, аз може би съм един неосъществен скитник. Доскоро сред моите любими занимания беше всяко лято да си правя насаме преходи из Централна Стара планина — сливането с балкана е между най-приятните ми преживелици. В крайна сметка детството го свързвам предимно с книгите. Чета от петгодишен и като съвсем малък открих за себе си Нейно величество фантастиката. Това стана чрез романа „Пленникът на Марс“ от французина Гюстав Льоруж. Историята тук е по-научна от циклите на Бъроуз и все пак доста наивна в редица отношения.

— *Нека продължим още мъничко по пътеките на биографичното...*

— Баща ми беше счетоводител, а майка ми — начална учителка. Те искаха да стана инженер, но... просто не се получи. Три години

следвах машиностроене в Тула, Русия, за да разбере, че имам математически заложби, обаче не съм математик по природа. После завърших журналистика в София и известно време се подвизавах към някои провинциални вестници. Бил съм също извънщатен сътрудник по документални поредици на БНТ, инструктор в Централния съвет на профсъюзите и накрая — редактор към списание „Криле“. Оттам нататък вече излязох на свободна практика, наблюдайки върху пишещата си машинка (днес, разбира се, върху компютъра).

— *С какви чувства си спомняте за вашия дебютен роман „Съдът на поколенията“?*

— Естествено с най-приятни. Въобще не съм мислил, че от това може да стане нещо дълго, и затуй съм признателен на моя съавтор Георги Георгиев (химик в Института по розата), който ме подкрепи. С него всъщност „организирахме“ процес в бъдещето срещу виновниците за екологичните катастрофи. Голяма благодарност дължа и на госпожа Весела Люцканова заради добрата ѝ редакторска помощ. Накратко казано, романът „Съдът на поколенията“ ме насърчи, като ми вдъхна увереност, че мога да пиша по-обемни работи.

— *След „Къртицата“ и „Червей под есенен вятър“ вие посветихте няколко години на т.нар. книги-игри. Какво ви дадоха или пък отнеха те и ще продължите ли занаят с тях?*

— Аз първи въведох този жанр у нас с „Огнена пустиня“ — единствената книга-игра, която съм пуснал под своето истинско име. Всички други, около 30 на брой, излязоха с псевдонимите Колин Уолъмбъри (най-вече!) и Тим Дениълс. Половин дузина от тия заглавия представляват научна фантастика, останалите са фентъзи или на исторически теми. Какво ми дадоха ли? Като автор на подобен род книжнина имах повече възможности да общувам с млади читатели от страната. Те са по-искрени, по-ентузиазирани, което е голям стимул за перото. Не мисля, че ми е отнето нещо. Ако все пак ми липсва това-онова, го обяснявам с лошия период, който изживяваме. Естествено, че предпочитам да правя и друг вид книги, но с тези съм получил такава широка аудитория, каквато иначе не бих могъл да спечеля. Не, не съм се отказал да създавам още игри и ще продължа да ценя в тях литературното качество и приключенията.

— *Вашето име на преводач се свързва най-често с Толкин. Смятате ли, че британският маестро е повлиял някак върху*

собственото ви творчество?

— Превел съм три книги от него и няма да сбъркам, ако кажа, че най-известна е „Властелинът на Пръстените“. Джон Р. Р. Толкин е бил превъзходен филолог, специалист по скандинавски езици и староанглийски, шеф на катедра в Оксфорд. Той е невероятен не само в ролята си на писател, а и като личност — човек, способен 50 години да пише един роман („Силмарилион“), без никакво намерение да го издаде. Толкин цял живот е изковавал своята фантастична реалност, докато разни други автори се мъчат набързо да сглобят някаква основа, та после да тъкат върху нея том след том. Преди всичко този британец привлече вниманието ми към човешката ценностна система — въпроса за доброто и злото, който никога не може да бъде старомоден. Показа ми какво значи истинско фентъзи и ме стимулира и аз някой ден да се залавя по-сериозно с това направление.

... Ето че идва време за малката пауза на пушача. Докато сините извивки на дима се стапят под гредоредата, подхващаме разговор за любими книги. Използвам хубавото мостче, за да насоча Любомир Николов към предпочитаните от него фантасти. Как би изглеждала според домакина една идеална петорка? Ами няколко резервни „играчи“, готови да спечелят всяка битка?

Явно той има изкристализирало мнение, понеже не се замисля дълго, а започва да подрежда своя отбор.

Най-напред Клифърд Саймък — заради уменията му да пише сладко („По-точна дума трудно мога да намеря“). Голям майстор и на второстепенните образи, които са особено симпатични. Излъчва много човешка топлина.

После Робърт Шекли — прилича на китайски фойерверк и е ненадминат виртуоз на късата форма.

Следва Хърбърт Уелс — пренася читателя не само надалеч, но и настрани в един паралелен на тогавашна Англия свят, където нещата стават още по-причудливи и същевременно пределно реалистични.

Накрая Джеймс Болард и Кийт Робъртс — двама сънародници на Уелс; днес те творят така, както бащата на „Невидимият“ би го правил, ако беше жив в момента.

За резервни „състезатели“ моят събеседник избира Лем плюс братя Стругацки, Силвърбърг, Джек Чокър и Зелазни...

Вълшебните сини кули на чуждите светове вече са се стопили и ние се връщаме у дома с въпроса:

— Някога, на ЕКСПО'70 в Осака, България е била спомената в десетката на страните с най-развита фантастика. Къде е сега мястото ни според вас?

— Затруднявам се да отговоря. Смятам, че сме някъде силно назад, тъй като публикациите от родни автори намаляха доста.

— Намирате ли разлика в подхода към НФ жанра у нас преди и след 10 ноември 1989?

— В крайна сметка се наложи един твърд „закон“: не вървят разкази, българи, французи и пера от Източна Европа. Все пак подобно становище се оборва от сборниците на Шекли и Станислав Лем. Очевидно водещо е майсторството на писателя, а не обемът или националността. Що се отнася лично до мен, аз съм сред най-продаваните автори тук, но с англоезичен псевдоним. Вижте, постарах се да го разкрия и разчитам на мнозина от младите си читатели, които ме знаят.

— Ще споделите ли подробности около написването и последвалата съдба на книгата ви „Десетият праведник“?

— През 1989 година Тед Търнър обяви световен конкурс за SF роман с награда 500 хиляди долара. Изискванията му бяха твърде строги: определен брой думи; действието да се развива до средата на следващия век и да се решават глобалните проблеми на Земята. Всъщност аз научих късно за състезанието, оставах около шест седмици плюс време за почтата. Тогава седнах, за да го напиша на педали, настройвайки се постоянно с електронна музика. Сетне се получи тъп номер, въпреки че ръкописът е „кацнал“ в Съединените щати. Всеки участник трябваше да прибави и договор по правната страна. Не пропуснах да изпратя два екземпляра от този контракт, които по неизвестни причини не пристигнаха до местоназначението. По-късно ситуацията у нас се промени, романът се залежа в папката си. Понякога частни издатели подхвърляха идеята да го отпечатаат, обаче нямаше що-годе сериозно предложение... та чак досега.

— Как мислите, можем ли да наречем добрите фантасти разрушители на рутинното всекидневие? И дали те са способни да ни подготвят за нови събития?

— Като читател бих казал, че за мен фантастиката е възможността да се откъсна от нашия свят, да се пренесе другаде, на необикновено място. Затова например още си харесвам онази стара книга от Гюстав Льоруж, където човекът действа в непозната среда, изпълнена със загадки, съкровища и приключения. Що се отнася до прогностичната роля на жанра, той си свърши работата през 50-те години, обрисувайки прехода към бъдещето, и днес хората едва ли ще се учудят на нещо.

— *И накрая: тайна ли е къде Любомир Николов ходи на лов за въображение?*

— Идеите могат да изскочат отвсякъде, в най-неочаквани моменти и по доста странни начини. Спомням си как се роди канавата за „Червей под есенен вятър“. В един разказ на Лем (от цикъла за пилота Пиркс) има детска играчка, в която три миниатюрни прасенца бягат от вълк. Героят я почуква и така ги насочва. Представих си, че играчката би могла да бъде електронна, а после — че в нея се „крие“ анимационен филм. Оттам до мисълта за видеониката на професор Лемхович ме делеше само крачка. Ще допълня, че сред планините ме посещават особено добри хрумвания, защото оставам насаме, много се успокоявам и съзнанието ми се разкрепостява...

Време е да приключваме нашата среща. Хвърлям поглед към лавиците-патрондаши и според класическата формула се интересувам дали домакинът няма още нещо готово из чекмеджетата си. Да, кима той, там стои наполовина написаният роман „Римбо“ — антиутопия за военен свят.

Обмисля и поне две идеи за фентъзи. Едната е със средновековен български колорит, другата — с интернационален, за да се погледнат под нов ъгъл главните постулати в направлението: „Понеже всички комай копират сър Джон Толкин.“

Но най-голямата му мечта е да направи роман върху основата на вече споменатия Толкин. Ник Перумов от Санкт Петербург е създал твърде обемисто продължение на „Властелинът на Пръстените“, докато Любомир Николов иска да се заеме с предисторията на онзи вълшебен свят, откъси от която има в литературното наследство на британския маестро.

Интервюто взе: Сандро Георгиев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.